

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 13.7.2006
COM(2006) 385 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

**Kohéziós politika és a városok:
a városok és az agglomerációk hozzájárulása a régiók növekedéséhez és
foglalkoztatottságához**

{SEC(2006) 928}

TARTALOM

1.	Fenntartható városi fejlődés a 2007–2013. évi európai regionális politikában.....	3
2.	A városi valóság: a városok fontosságáról.....	4
3.	Vonzó városok	5
3.1.	Elérhetőség és mobilitás.....	5
3.2.	A szolgáltatási infrastruktúrákhoz való hozzáférés.....	6
3.3.	Természeti és fizikai környezet.....	6
3.4.	Kultúra.....	7
4.	Az innováció, a vállalkozó szellem és a tudás alapú gazdaság támogatása.....	7
4.1.	Fellépések a kkv-k és a mikrovállalkozások érdekében	8
4.2.	Innováció és a tudás alapú gazdaság a növekedés szolgálatában	8
5.	Több és jobb minőségű munkahely.....	9
5.1.	A városok paradoxona: több munkahely, de magas munkanélküliség	9
5.2.	A foglalkoztathatóság javítása az oktatás és a képzés színvonalának növelésével....	10
6.	A városokon belüli különbségek	10
6.1.	A társadalmi bevonás és az esélyegyenlőség előmozdítása.....	11
6.2.	A polgárok biztonságának megerősítése.....	11
7.	Kormányzás.....	12
7.1.	A városok és a régiók.....	12
7.2.	A fenntartható városi fejlődés integrált megközelítése.....	13
7.3.	A polgárok részvétele.....	13
7.4.	A hálózatok és a tapasztalatcsere	14
8.	A városi megújulás finanszírozása.....	14

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

Kohéziós politika és a városok: a városok és az agglomerációk hozzájárulása a régiók növekedéséhez és foglalkoztatottságához

1. FENNTARTHATÓ VÁROSI FEJLŐDÉS A 2007–2013. ÉVI EURÓPAI REGIONÁLIS POLITIKÁBAN

A 2005. márciusi Európai Tanács által meghatározott célkitűzésnek megfelelően az Európai Bizottság javasolta a kohéziós politikának a 2007–2013. időszak folyamán a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz való hozzájárulásának megerősítését.

A 2007–2013. évi közösségi stratégiai iránymutatások különleges figyelmet szentelnek bizonyos olyan területek egyedi igényeinek, mint amilyenek a városi és a vidéki térségek. Bátorítják a kohéziós politika „integrált megközelítését”. Ennek nem csak a foglalkoztatás növekedését kell elősegítenie, hanem társadalmi és környezeti célokat is követnie kell.

A városi kérdések fontosságát az Unió egymást követő elnökségei alatt már felismerték, különösen a Tanács 2004. novemberi rotterdami és 2005. decemberi bristoli informális ülései során, ahol e közleményt munkadokumentumként mutatták be.

A bővítés összefüggésében a városi dimenzióról szóló jelentésében¹ az Európai Parlament többek között üdvözölte a fenntartható városi fejlődésnek a kohéziós politika keretébe történő integrációját. Azt is kérte a Tanácstól, hogy ellenőrizze ezen intézkedésnek a stratégia végrehajtásáról szóló éves jelentések keretében történő nyomon követését, a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezésekről szóló tanácsi rendeleti javaslat 29. és 30. cikkének megfelelően.

A Bizottság e közleménnyel tesz eleget e kéréseknek.

A közösségi stratégiai iránymutatások meghatározzák azokat a beavatkozási területeket, amelyeket előnyben kell részesíteni a kohéziós politika 2007–2013 közötti operatív programjainak előkészítése során. Ez a közlemény a városi dimenzió bizonyos specifikus vonatkozásait hangsúlyozza, amelyek ebben az összefüggésben helyesek lehetnek. A közleményt a Bizottság szolgálatainak munkadokumentuma egészíti ki, amely kifejti a vizsgálatokat és igazolja az e közleményben javasolt megközelítéseket.

¹ Az Európai Parlament jelentése a bővítés összefüggésében a városi dimenzióról, előadó : Jean Marie Beaupuy, A6(2005) 0272, 2005.09.21.

A benyújtott fellépési javaslatokat statisztikai adatok (amelyek főként a városi ellenőrzésből származnak²), valamint a strukturális alapok és az EU által finanszírozott városi fellépések végrehajtása során kapott eredmények támasztják alá.

Az e közleményben javasolt politikákat és fellépéseket mindig minden tagállam saját intézményi szervezetére való tekintettel és az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokkal összhangban kell vizsgálni³.

Az érintett nemzeti hatóságokat felhívták e közleménynek a megfelelő partnerekkel – különösen a helyi és regionális hatóságokkal – történő felhasználására. A jelzett fellépési javaslatok sok területre vonatkoznak, és tükrözik a strukturális alapok beavatkozási lehetőségeit, amelyek nagyon különböznek aszerint, hogy a városok a konvergencia, vagy a regionális versenyképesség és foglalkoztatás célkitűzéseit élvező régióba tartoznak-e.

Meg kell jegyezni, hogy a „városok” és „városi területek” fogalmát általános értelemben kell felfogni.

2. A VÁROSI VALÓSÁG: A VÁROSOK FONTOSÁGÁRÓL

Az Unió még eredményesebben fogja nyomon követni növekedési és foglalkoztatási célkitűzéseit, ha minden régió képes lesz megfelelni a szerepének. A városok e tekintetben alapvető fontosságúak.

A városok fogadják be a legtöbb munkahelyet, vállalkozást és felsőfokú oktatási intézményt, és azok tevékenysége meghatározó a szociális kohézió megvalósításában. Az innováción alapuló változások, a vállalkozó szellem és a gazdasági növekedés központjai.

A gazdasági növekedés akkor tartható fenn, ha a szegénység, a társadalmi kirekesztés és a környezeti problémák csökkentésére szánt intézkedések kísérik. A növekedés fenntartható jellegének kérdése különleges jelentőséggel bír a társadalmi kirekesztésnek, a környezet romlásának, a paragon heverő területeknek és a városi kiterjedésnek leginkább kitett városokban. A városok jelentős különbségeket mutatnak a gazdasági és szociális lehetőségek területén. Beszélhetünk térbeli (negyedek közötti) vagy szociális (különböző csoportok közötti) egyenlőtlenségekről és gyakran az e két oldalt összekötő különbségekről. A városi környezet minősége a vonzás kulestényezője.

Európát a kis-, közepes és nagyvárosok többközpontú szerkezete jellemzi. Ezek közül sokan nagyvárosi környezetben csoportosulnak, míg mások egy régió egyedüli városi központját alkotják.

² A közepes és nagy európai városok életminőségére vonatkozó információknak az Európai Bizottság által időszakonként történő összegyűjtéséről van szó. Ez a vizsgálat jelenleg a huszonhetek Európájának 258 városát érinti, és 2006-ban 300 városban végzik el.

³ Lásd a „State aid control and regeneration of deprived areas”, 2006. 03. 01: http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/vademecum.pdf című bizottsági munkadokumentumot.

3. VONZÓ VÁROSOK

Az európai városok vonzzák a befektetéseket és a munkalehetőségeket. A városoknak számos cselekvési lehetőségük van a vonzerejük növelésére, és a Bizottságnak a kohéziós politikára vonatkozó javaslatai sok olyan elemet tartalmaznak, amelyek alkalmasak e kezdeményezések támogatására.

A felmerülő kihívások városonként változnak. Bizonyos városoknak a demográfiai növekedés, az ingatlanárak emelkedése, a rendelkezésre álló területek hiánya, a közlekedés túlszűfolttsága, valamint a túlterhelt közművek által okozott problémákat kell megoldaniuk. Mások azonban az elnéptelenedéstől, a város elhagyásától, az elégtelen munkalehetőségektől vagy a rossz életminőségtől szenvednek.

A városok vonzerejének növeléséhez legalább négy alapvető pontot kell figyelembe venni: közlekedés, elérhetőség és mobilitás; a szolgáltatásokhoz és az intézményekhez való hozzáférés; a természeti és a fizikai környezet; a kulturális ágazat.

3.1. Elérhetőség és mobilitás

Néhány javasolt iránymutatás

- A fenntartható városi mobilitás a közlekedési infrastruktúrák optimális felhasználását, a különböző módok közötti összehangolást, és a legkevésbé szennyező módok használatának előmozdítását igényli.
- A peremterületek városait megfelelően csatlakoztatni kell a fő repülőterekhez és a transzeurópai hálózatok (TEN) nagy útvonalaihoz. A légi úton való elérhetőség egyébként számos új tagállam fővárosában érzékeny pont.
- A városi közlekedés hatékony irányításához a városnak és az azt körülvevő régióknak általánosan össze kellene hangolnia a közlekedés megtervezését, felépítését és a területrendezést. Az új projekteknek a városi térség integrált közlekedési stratégiájába kell illeszkedniük. A megfontolandó kérdések között szerepelnie kell a közúti biztonságnak és a közegészségügyi előírásoknak, különös tekintettel a zajcsökkentésre és a levegőminőségre.
- Fontos a tömegközlekedés elérhetőbbé tétele, a hatékonyságának és működésének növelése, valamint a különböző közlekedési módok összekapcsolása. Csökkenteni kell a tömegközlekedési eszközökön tapasztalt bűnelkövetői magatartásformákat, valamint meg kell erősíteni az alkalmazottak és az utasok biztonságát.
- Lehetőség szerint a városoknak integrált megközelítés keretében kellene ösztönözniük a kerékpár használatát, a gyaloglást, és a közlekedés más, természetes módjait. Ez a kezdeményezés különösen a kereslet ellenőrzését igényli, a város érzékeny területeire való belépés szabályozását – azoknak akár gyalogosok számára fenntartott területté alakítását – kerékpárral használható utak és járdák kialakítását, valamint a kis energiafelhasználású vagy alternatív üzemanyaggal – mint a bioüzemanyag – működő járművek használatának bátorítását.

- A közlekedés megtervezésekor figyelembe kell venni azokat az embereket, akiknek nincs autójuk, vagy nem tudnak vezetni (különösen az idős embereket, a fiatalokat és a mozgásukban korlátozott személyeket). Ezen intézkedés célja a munkához és a szolgáltatásokhoz (egészségügyi ellátások, kereskedelem) való hozzáférés biztosítása, és a személyek önállóságának megkönnyítése.

3.2. A szolgáltatási infrastruktúrákhoz való hozzáférés

Néhány javasolt iránymutatás

- Egy versengő városnak a modern, hatékony, elérhető és online könnyen hozzáférhető szolgáltatásokba kell befektetnie. A fő szolgáltatások az egészségügyi ellátások, a szociális szolgáltatások, a képzés és a közigazgatás. E szolgáltatásoknak úgy kell fejlődniük, hogy igazodjanak a jelenlegi és jövőbeli demográfiai változásokhoz, különösen a népesség elöregedéséhez.
- A gyermekek felügyelete – amely lehetővé teszi a felnőttek számára, hogy dolgozzanak, vagy képzésben vegyenek részt – a férfiak és a nők közötti egyenlőség előmozdításának különösen fontos, egyedi tétje.
- Biztosítani kell a hátrányos helyzetű negyedek lakói számára a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. E probléma egyik újító megoldása a hátrányos helyzetű negyed városi népességének szánt struktúra létrehozása.
- Egyébként bizonyos csoportokat – mint a bevándorló és hátrányos helyzetű népségeket – segíteni kell, hogy hozzájuthassanak az egészségügyi és a szociális ellátásokhoz. A különböző korú és környezetből származó személyek e szolgáltatások tervezésében és végrehajtásában való megnövekedett részvételének hozzá kellene járulnia a hátrányos megkülönböztetés megakadályozásához, és biztosítani kell a kulturális korlátok figyelembe vételét.
- Az új technológiáknak köszönhetően a városok hatékony és innovatív megoldásokat hozhatnak a közszolgáltatás tekintetében az egészségügy, a közigazgatás, a képzés területén.

3.3. Természeti és fizikai környezet

Néhány javasolt iránymutatás

- Az ipari, parlagon heverő területek és a nyilvános terek felújítása, amelyek javítják a szolgáltatások minőségét és az érintett térséget, és amelyek ezzel egy időben lehetővé teszik az üres területek felhasználásának elkerülését.
- A területfejlesztési politikák és a Kohéziós Alap, valamint a strukturális alapok befektetéseinek koordinálása a városi térségek, a vidéki területek, a régió és az ország között, a városi terjeszkedés által okozott problémák kezelése céljából. Kezdeményezések, amelyek célja a városi térségek és a városközpontok vonzó helyévé tétele.
- Befektetések, amelyek célja, hogy megfeleljenek a levegőminőségről, a szennyvízkezelésről, a hulladékkezelésről a vízellátásról és a zajról szóló közösségi jogszabályoknak.

- A közlekedés túlszűfolttságának, a levegő minőségének javítása céljából a közlekedési és a tömegközlekedési hálózatok iránti igénynek, a hangkibocsátás csökkentésének és a fizikai aktivitás ösztönzésének tevékeny kezelése, a 6. környezeti keretprogram által meghatározott, a városi környezetért létrehozott tematikus stratégiának megfelelően.⁴
- Hatékony energiafelhasználás a városi térségekben. Koherens befektetésekre és az energiaforrások gazdaságos kezelésére van szükség. Az önkormányzati hatóságok jelentős szerepet játszanak az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások ösztönzésében: a városi tervezésben, az önkormányzati rendeletekben és a közbeszerzési szerződésekben; tartós építmények példaértékű megvalósításában és e gyakorlatok előmozdításával; a polgárokkal való együttműködés révén.

3.4. Kultúra

Néhány javasolt iránymutatás

- A városoknak – tartós kultúrpolitika révén – eleven kultúrát kell előmozdítaniuk, amely az olyan intézmények kínálatára támaszkodik, mint a kulturális és tudományos központok, múzeumok, könyvtárak, valamint a történelmi építészeti kulturális örökség megőrzése. Ezek az intézmények és a kulturális tevékenységek – beleértve a fiatalok számára létrehozott intézményeket és tevékenységeket is – vonzóbbá teszik a városokat a polgárok, a vállalkozások, dolgozók – különösen az utazó és magasan képzett munkavállalók – és a látogatók előtt. Kedvezően befolyásolja a város képét is, a helyi lakosság büszkeségét és identitástudatát. Sőt, a kultúra – és a kulturális turizmus – maga is gyorsan fejlődő ágazat.
- Az aktív kultúrpolitika értékes eszköz a különböző származású népségek között, valamint erősíti a bevándorlók és az újonnan érkezők városba történő beilleszkedését.

4. AZ INNOVÁCIÓ, A VÁLLALKOZÓSZELLEM ÉS A TUDÁS ALAPÚ GAZDASÁG TÁMOGATÁSA

A városok gyakran kedvező környezetet jelentenek az innováció és a vállalkozások számára; kezdeményezéseket indíthatnak e környezet még kedvezőbbé tételére. A városok szintjén megtett fellépések hozzáadott értéke abban rejlik, hogy a városok információkkal rendelkezhetnek a vállalkozások helyi környezetének egyedi jellegzetességeiről, és gyakran összetett fellépésekre vállalkozhatnak, amelyek megfelelő szinten tükrözik számos probléma összefonódását.

⁴ COM(2005) 718, 2006.1.11.

4.1. Fellépések a kkv-k és a mikrovállalkozások érdekében

Néhány javasolt iránymutatás

- A vállalkozások ösztönzése, amely a gazdasági infrastruktúrák – többek között a közlekedés, az elérhetőség, az épületek, az ipari parkok, a vállalkozási iskolák és a kereskedelmi központok felújítása – javítását igényli.
- Támogató tanácsok és szolgáltatások nyújtása a vállalkozások számára, beleértve a szociális gazdaság körébe tartozókat is. Ez az intézkedés magában foglalja az új technológiák, a tudományos parkok, az információs és kommunikációs technológia (IKT) kommunikációs központjai és a vállalkozói iskolák bevezetését és hatékony kihasználásának támogatását. Az intézkedés támogatást és figyelemmel kísérést ír elő az irányítás, a marketing, a műszaki segítségnyújtás, a toborzás, valamint más szakmai és kereskedelmi szolgáltatások területén.
- A helyi partnerek közötti együttműködés előmozdítása, amely magában foglalja a vállalkozásokat, a szakszervezeteket, az egyetemeket, a nem kormányzati szervezeteket, a képzési intézményeket és a helyi közösséget. A tudás és a tapasztalat megosztásának eszközei – mint a műhelyek, fórumok, hálózatok és kiállítások szervezése – hozzájárulnak a lehetséges partnerekkel való hatékony kapcsolatfelvételhez.
- A finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés javítása. Például a helyi hatóságok, a befektetők, a szolgáltatók és a kkv-k közötti partnerség megkönnyíti a helyi igények kielégítésére szánt pénzügyi és nem pénzügyi eszközök közössé tételét. Ezen eszközök között szerepelhetnek szubvenciók, mikrohitelrendszerek, a kockázat viselésére vonatkozó garanciaalapok, kölcsönök, „mezzanine finanszírozások”, tanácsok és képzések. A városok elsőrendű kezdeményező szerepet játszhatnak e területen, a regionális és nemzeti szintű pénzügyi kezdeményezésekkel összehangolva.
- A speciális csoportokkal – mint amilyenek a fiatal vállalkozók vagy a női vállalkozók, illetve a hátrányos helyzetű csoportokból, különösen az etnikai kisebbségekből származó vállalkozókkal – való együttműködés. A finanszírozáshoz való hozzájutás problémás lehet a hátrányos helyzetű térségekben; az állami hatóságok és a nem kormányzati szervezetek közvetítő szerepet játszhatnak, például a projektek minőségének garantálásával.

4.2. Innováció és tudás alapú gazdaság a növekedés szolgálatában

Néhány javasolt iránymutatás

- A városoknak magukhoz kellene vonzaniuk és meg kell tartaniuk a „magasan képzett dolgozókat”, általánosabban a felsőfokú diplomával rendelkező lakosok jelentős részét. A városnak a közlekedés, a szolgáltatások a környezet és a kultúra területén mutatott vonzereje e dolgozók választását irányító alapvető szempont.
- A városoknak elsődleges szerepet kell játszaniuk innovációs stratégia kidolgozásában a régió egésze tekintetében. Amennyiben helyénvaló, kezdeményezhetik saját kutatási tevékenységeik támogatását vagy kialakítását is.

- A városokat bátorítják arra, hogy kutatási és fejlesztési projektekbe (7. kutatási és fejlesztési keretprogram) kapcsolódjanak be, és technológiai újítások bevezetését támogassák.
- A városoknak arra kellene törekedniük, hogy a helyi vállalkozásoknak – különösen a kkv-knek és a szociális gazdasági vállalkozásoknak – hatékonyabb és elérhetőbb regionális kínálatot nyújtson az oktatás, az innováció és a technológiai kutatás és fejlesztés területén.
- A városok élénkíthetik és összehangolhatják az egyetemekkel és a felsőfokú oktatási intézményekkel a partnerségeket és a kiválósági központokat vállalkozási iskolák, közös vállalkozások és tudományos parkok létrehozása révén.
- A városokat arra bátorítják, hogy dolgozzanak ki olyan integrált és kiegyensúlyozott technikát az információs társadalom területén a kódfeltörés elleni harc céljából, amely lehetővé teszi az új technológiákhoz való hozzáférést az i2010 kezdeményezés⁵ céljainak megfelelően (a közigazgatás és az e-kereskedelem, a távoktatás, a digitális kultúra, a bevonás és a virtuális elérhetőség területén. E stratégiának összeegyeztethetőnek kell lennie a témakör regionális és nemzeti stratégiáival.
- A városoknak támogatniuk kellene a környezeti szempontú újítások, és a környezetirányítási rendszerek gyors elfogadását.⁶ Az e területen eddig megvalósított befektetések lehetővé teszik az európai vállalkozások számára, hogy vezető helyzetbe kerüljenek egy növekedésben lévő ágazatban.

5. TÖBB ÉS JOBB MINŐSÉGŰ MUNKAHELY

5.1. A városok paradoxona: több munkahely, de magas munkanélküliség

A paradoxon abban a tényben rejlik, hogy a városok egyszerre koncentrálnak a fejlesztési szükségességekre és lehetőségekre. A magasan képzett személyek ott felülreprezentáltak, de ugyanez a helyzet a nagyon alacsony képzettségi és iskolázottsági szinten álló személyek esetében is.

Néhány javasolt iránymutatás

- A konvergencia célkitűzésének keretében a Strukturális alapok támogathatják helyi és regionális szinten az intézményi képesség, a közigazgatások, és főleg a közszolgáltatások hatékonysága megerősítésének céljából vállalt fellépéseket, különösen vizsgálati és fellépési képességeik javításának ösztönzése által. A városoknak például lehetőségük kell, hogy legyen a helyi és regionális szinten bekövetkező gazdasági és szociális változások előrevetítéséhez szükséges rendszerek és eszközök használatára. A városoknak intézkedéseket is kellene hozniuk a közigazgatás hatékonyságának javítása céljából, egyablakos ügyintézőhelyek és több szolgáltatást összefogó tevékenységek révén.
- A városok kezdeményezéseket tehetnek a munkahelyteremtésre és a munkanélküliség elleni küzdelemre helyi szinten, a régiók és a tagállamok támogatásával.

⁵ „i2010: Információs társadalom a foglalkoztatás növekedéséért” COM(2005) 229 végleges, 2005.6.1.

⁶ A versenyképesség és innováció keretprogramhoz szorosan kötődő területről van szó.

- A városoknak a saját erejükre is támaszkodniuk kellene. Létrehozhatnak különösen olyan partnerségeket és szerződéseket a foglalkoztatás és az innováció érdekében, amelyek egy térség kulcsszereplőit – választott képviselők, vállalkozásvezetők, nem kormányzati szervezetek, érdekcsoportok és egyetemek – gyűjtik össze, pozitív és dinamikus gazdasági és szociális fejlesztési tevékenységek elindítása céljából.
- A városoknak le kellene küzdeniük gyengeségeiket, előnyben részesítve a foglalkoztathatóságot azon népességcsoportok között, amelyek számára a legnagyobb nehézséget jelenti a foglalkoztatásba való bejutás – például a nők, fiatalok, idős alkalmazottak, nemzeti kisebbségek, a hosszú ideje munka nélkül lévők, a hajléktalanok, valamint a csökkent képességű személyek.

5.2. A foglalkoztathatóság javítása az oktatás és a képzés színvonalának növelésével

Néhány javasolt iránymutatás

- A városok többféleképpen is előnyben részesíthetik az oktatást és a képzést: átfogó és koherens stratégiák kidolgozásának fenntartásával az élethosszig tartó tanulás területén, a nem formális és informális oktatás nagyobb elismerésével és értékelésével, a vonzó, elérhető és különböző szinteken magas minőségű képzési kínálatba való befektetéssel, a meglévő rendszerek (különösen a távoktatás és az információs és kommunikációs technológia területén a hozzáigazítható és moduláris oktatási rendszerek) modernizációjának bátorításával, a szakmai képzés minőségének és vonzerejének megerősítésével, és az oktatásra szánt infrastruktúrába való befektetések javításával.
- A városok a támogatásaikat a munkaerőpiacon hátrányos helyzetbe lévő csoportokra koncentrálhatják (például akik túl korán hagyták el az iskolát, a kevésbé képzett fiatalok, az idős munkavállalók és bizonyos bevándorló vagy etnikai kisebbségből származó népességek).
- A versenyképességhez a városoknak vonzónak kellene lenniük, és figyelemmel kell kísérniük a nagyon eltérő képesítésű személyeket. A szolgáltatások területén dolgozó munkavállalók – különösen a kiskereskedelem, a szállodaipar és vendéglátás, a tisztítás és az építőipar területén – fontos szerepet játszanak.
- A helyi hatóságoknak személyre szabott integrációs és képzési programokat kellene ajánlaniuk, amelyek lehetőségeket nyújtanak a munka világába történő visszatérésre, és ösztönzik a vállalkozó szellemet. A hosszú ideje munkanélküli személyeknek külön támogatásra van szükségük. Célszerű újraalkalmazási programokat végrehajtani, amelyek magukba foglalják a szakmai tapasztalatot, a képzést és az önbizalom megerősítését, és amelyek a helyi munkáltatókkal rugalmas vállalkozói képzési megállapodásokhoz vezethetnek.

6. A VÁROSOKON BELÜLI KÜLÖNBÖZŐSÉGEK

A városi paradoxon szintén megjelenik a városnegyedek közötti különbségekben. A városellenőrzés szerint a 10%-os vagy annál magasabb munkanélküliséget nyilvántartó városok majdnem mindegyikében vannak olyan területek, ahol ez a százalékos arány legalább kétszer akkora, mint a város átlaga. Bizonyos esetekben a munkanélküliség aránya eléri a 60%-ot.

A hátrányos helyzetű negyedekben a magas munkanélküliség többszörösen hátrányos körülményekkel jár a lakáskérdés, a környezet, az egészség, az oktatás, a munkalehetőségek és a bűnelkövetési arány területén.

6.1. A társadalmi bevonás és az esélyegyenlőség előmozdítása⁷

Néhány javasolt iránymutatás

- Fellépések végrehajtása a bevándorlók beilleszkedése és a megkülönböztetési folyamatok megszüntetése érdekében, különösen nyelvi és általánosabb képzések. Fontos bevonni az érintett közösséget az ilyen képzések tervezésébe és szervezésébe. A sikeres integráció egyik kulcsa a bevándorló nők bevonása az ilyen fellépésekbe.
- A városi hatóságok, az iskolák és a helyi közösség közötti együttműködés a képzések fiatalok számára történő rendelkezésre bocsátása céljából. Bizonyos városok nagyon jó eredményeket értek el azzal, hogy a fiatalokat bevonták az ilyen programok kialakításába és megvalósításába.⁸
- A szociális szolgáltatások javítása a gyermekszegénység és az európai városokban az utcagyerekek jelentette kihívásnak való megfelelésre.
- A nők szakértelme és képzése megerősítésére, továbbá a munkaerőpiacra távollét után történő újbóli beilleszkedésük megkönnyítésére, vállalkozás létrehozásához vagy független tevékenység gyakorlásához szükséges ismeretek és képzések lehetőségének kínálására, valamint egyedülálló anyák és más (különösen etnikai kisebbségből származó) nők segítésére szánt intézkedések elfogadása a munkaerőpiacon felmerülő akadályok legyőzése érdekében. A nők különösen hasznát látják majd az egyedi képzéseknek és ösztönzéseknek.
- A munkaerőpiacra visszatérő nők érdekében a gyermekeket fogadó infrastruktúrák bevezetése.

6.2. A polgárok biztonságának megerősítése

Néhány javasolt iránymutatás

- A városoknak összetett és proaktív megközelítést kellene elfogadniuk a helyi bűnözés elleni küzdelem politikájának kidolgozásában. Például a tervezés, az elképzelés és a közterületek fenntartásának javítása lehetővé teszi a városok számára a bűnözés megelőzését, és ilyen módon az olyan vonzó utcák, parkok és nyílt terek létrehozásához való hozzájárulást, amelyek biztonságosak, és annak is látszanak. Egy ilyen tervezés minőségi információkat és statisztikákat igényel (különösen az áldozattá válással kapcsolatos tanulmányokat) a követendő politika jobb megcélzása érdekében.

⁷ „2007: Az esélyegyenlőség európai éve. Egy igazságos társadalom felé” COM(2005) 225 végleges, 2005.6.1.

⁸ Ezeket a tapasztalatokat megosztották a fiatalok Urbact hálózatának fórumain: <http://urbact.eu>

- Különleges figyelmet kell fordítani a „veszélyeztetett fiatalokra”. Fontos a lehető leghamarabb megállítani az ilyen fiatalok bűnözés irányába való elsodródását. E célból az igazolatlan iskolai hiányzások elleni küzdelmet célzó stratégiákat kell bevezetni, és más lehetőségeket kínálni, többek között a szakképzést.
- A biztonsághoz kötődő foglalkozások létrehozása és szakszerűsítése, a biztonsági feladatokkal megbízott szolgálatok közötti együttműködés, és a lakosság bevonása. Ez magában foglalja a helyi közvetítők, a negyedekben a biztonságért felelős alkalmazottak, valamint az utcák biztonságáért kihelyezett kijelölését. Ezek a személyek számos városban fontos szereplőknek bizonyultak a helyi bűnözés elleni küzdelemben. Javítani kell és el kell ismerni a rendelkezésre bocsátott képzéseket. Némely negyedben felügyeleti rendszereket vezettek be. Más projektek célja a rendőrség közelítése a helyi lakossághoz.

7. KORMÁNYZÁS

7.1. A városok és a régiók

Rugalmas együttműködést kell létrehozni a helyi hatóságok különböző szintjei között. A városoknak – minden tagállam saját intézményi szervezete tekintetében – hatékony kormányzási formákat kell találniuk, amelyek lehetővé teszik számukra a városi fejlődés minden oldalának irányítását.

Néhány javasolt iránymutatás

- A városok, régiók és államok közötti partnerségek kialakítása, a városi fejlődés integrált és koherens megközelítésének keretén belül.
- A világban meglévő verseny kihívásának megfelelően az európai városoknak gyakran összehangolt stratégiákat kell kidolgozniuk az agglomeráció szintjén vagy hálózatban, a kritikus tömeg elérése érdekében.
- A városi, illetve a vidéki terület közötti kapcsolódási felület kezelése magában foglalja a koordinációt egyrészt a városi hatóságok, másrészt a vidéki és regionális hatóságok között. A városi térségek a foglalkoztatás, a közművek, a közterületek, a szociális központok, valamint a sport- és kulturális központok infrastruktúrái tekintetében a régió egészének nyújtanak szolgáltatást. A vidéki térségeket illetően, azok szélesebb közönséget érintenek, vidéki szórakozási lehetőségek, szabadidő helyek és természetvédelmi illetve környezetvédelmi területek nyújtásával. Az összehangolás különösen fontos a külvárosi térségekben.
- A városok a Strukturális alapokhoz fordulhatnak technikai segítségért a városi fejlődés minden szempontból való irányításához szükséges hatáskörök megteremtéséhez és fejlesztéséhez. A tagállamok és az Unió egyre gyakrabban kínálnak hatásköröket és forrásközpontokat, valamint tapasztalatcserére irányuló hálózatok létrehozására vonatkozó lehetőségeket. A hatáskörök az új területeken⁹ – a hagyományos szakmai határokon túl – különösen fontosak.

⁹ A 2005. december 6–7-i „Bristoli Megállapodás” (informális miniszteri találkozó a „fenntartható közösségekről”) jóváhagyta az EU brit elnökségének kezdeményezését gondolatok kialakítására és

- A Strukturális alapokról szóló általános szabállyal¹⁰ összhangban a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy átadják a városoknak az operációs programok keretében bizonyos városi fellépésekre szánt források kezelését. Ahhoz, hogy a partnerség előnyeit teljes mértékben élvezhessék, a városoknak a folyamat teljes tartama alatt felelősséget kellene vállalniuk, ami magában foglalja különösen a program átadott részének végrehajtására vonatkozó elgondolásért való felelősségüket.

7.2. A fenntartható városi fejlődés integrált megközelítése

A városi fejlődés hosszú és összetett folyamat. A városoknak ezt a fejlődést hosszú távú perspektíva keretei közé kell helyeznie annak a lehető legsikeresebbé tétele érdekében.

Az URBAN közösségi kezdeményezés¹¹ sikere nagymértékben az integrált megközelítésének köszönhető. Az URBAN célkitűzése volt mind a szociális és gazdasági kohézió, mind a foglalkoztathatóság és a befektetés akadályainak eltörlése, mind a környezeti célkitűzések megerősítése. E megközelítés alapját a különböző szakértelemmel rendelkező számos partner mozgósítása alkotta.

Néhány javasolt iránymutatás

- A városoknak koherens és hosszú távú tervvel kellene rendelkezniük a fenntartható növekedés, és a foglalkoztatás különböző tényezőinek mindegyike tekintetében. Az egyik területen tett fellépéseknek összeegyeztethetőknek kell lenniük a másik területen megtettakkal. Például fontos, hogy a gazdasági intézkedések szociális és környezeti tekintetben is fenntarthatók legyenek. Nyomon követési és értékelési rendszereket kell bevezetni az eredmények helyszíni ellenőrzése érdekében.
- Fontos a kulcsfontosságú partnerek mozgósítása – a magánszektor, a helyi népesség, a nem kormányzati szervezetek, valamint a helyi, regionális és nemzeti kormányzatok –, hogy részt vegyenek a városi fejlődés tervezésében, végrehajtásában és értékelésében.

7.3. A polgárok részvétele

A polgárok részvétele demokratikus előírás — a helyi lakosoknak és a civil társadalomnak a városi politikában való részvétele legitimitást és hatékonyságot biztosít a közhatalom tevékenységeinek.

Mivel a történelmi, jogi, politikai és szociális összefüggések városonként változók, a bevált gyakorlat nem mindig alkalmazható közvetlenül egyik városról a másikra. Azonban íme néhány javasolt iránymutatás.

szimpózium szervezésére a negyedek és a minőségi életet élő közösségek („sustainable communities”) projektjeinek sikeres végrehajtásához szükséges képzettségek kérdése tekintetében.

¹⁰ Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról (ERFA), az Európai Szociális Alapról (ESZA) és a Kohéziós Alapról, (37. cikk (6) bekezdésének a) pontja) szóló általános rendelkezéseket rögzítő rendelet.

¹¹ Az URBAN II közösségi kezdeményezés (2005–2006) : A Bizottság közleménye a tagállamok számára a válsághelyzetben lévő városoknak és a városok környékének a fenntartható városi fejlődés előmozdítása céljából történő megújulásáról szóló közösségi kezdeményezés tekintetében iránymutatások meghatározásáról, C(2000) 1100, 2000. 4.28.

- Be kell vonni a helyi polgárokat, köztük a fiatalokat, az informális csoportokat és szövetségeket a fenntartható városi növekedés és foglalkoztatás előmozdításába, környezeti és szociális szempontból. Ezek a szereplők új hatásköröket jelentenek, és a népesség szemében legitimitást nyújtanak a projektnek.
- A képzések rendelkezésre bocsátása és a helyi csoportok képességei és szakértelme megerősítésének más formái a polgárok sikeres részvételének közös és alapvető jellegzetességei.
- Csökkenteni kell a szakadékot a polgárok ideje és a politikai naptár között – a helyi szereplők leggyakrabban nem értik a politikai naptár által bevezetett határidőket, valamint a közigazgatási vagy bürokratikus eljárásokat.

7.4. A hálózatok és tapasztalatcsere

Néhány javasolt iránymutatás

- A hatáskörök és a tudás fontos előfeltételei a városi megújulásnak. A hatékony megoldások általában külön szakértelmet igényelnek – például együttműködés megszervezésének képessége – amely túlmutat a közigazgatási és szakmai határokon. A városoknak következőképpen használniuk kell az URBACT program¹² keretében, valamint más európai és nemzeti hálózatokon keresztül megszerzett és összegyűjtött ismereteket.
- A 2007–2013. időszakra a Bizottság európai keretprogram létrehozását javasolja a tapasztalatcserek és a helyes gyakorlatok cseréje érdekében. Ez a program, amely az URBACT által megvalósított munkákon alapul majd, és azokat a jelenlegi URBACT-ig terjeszti ki, az URBAN közösségi kezdeményezésben szereplő városok tapasztalatára összpontosít. Az új keretprogram minden tagállam városaira vonatkozik, valamint a nemzeti hálózatokból származó és a városi politika erőforrásközpontjainak tapasztalatára is.

8. A VÁROSI MEGÚJULÁS FINANSZÍROZÁSA

Az Unió strukturális alapjai széles körűen támogatják a városi megújulást.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról (ERFA), a Kohéziós Alapról és az Európai Szociális Alapról (ESZA) szóló új rendeletek keretében az operatív programokat irányító hatóságok a városi fejlesztési programok széles skáláját tudják majd finanszírozni. A városi fejlesztés a JASPERS¹³, a JEREMIE¹⁴ és a JESSICA¹⁵ kezdeményezések támogatásából is részesülhet. Ez lehetővé teszi az állami források gerjesztő hatásának fokozását, mivel azok vonzzák a magánszektor hozzájárulását.

¹² Az URBACT program, amelyet 2003 elején hoztak létre az URBAN programból részesülő városok közötti csereprogramok szervezése, a megszerzett tapasztalatokról való tanulságok levonása, és e szakutadás széles körű terjesztése céljából, 2004 május 1-je óta a 10 új tagállam városait is érinti. Internetes címe: <http://urbact.eu>

¹³ Általános rendelet, 36. cikk és 45. cikk (1) bekezdés a) pont.

¹⁴ Általános rendelet, 44. cikk és 45. cikk (1) bekezdés c) pont.

¹⁵ Általános rendelet, 44. cikk és 78. cikk (6) bekezdés a) pont.

Néhány javasolt iránymutatás

- A magánfinanszírozások hasznosak és gyakran szükségesek az állami alapok kiegészítésére. Világos jogi keretnek kell biztonságossá tennie a PPP-összeállításokat.
- A magánszektor nem csak pénzügyi eszközöket hoz, hanem kiegészítő szakértelmet és képességeket is.
- Egy hatékony állami–magán partnerség egyszerre kíván meg hosszú távú stratégiai elképzelést, valamint műszaki és irányítási képességeket a helyi hatóságoktól.